

FESTES DE SANT ZENON 1996
PATRÓ D'ARENYS DE MAR

Corbeta Linda, construïda a la mestrança de Salvador Busquets i Casanoves d'Arenys de Mar l'any 1855.

*Presentava les següents característiques: 403 tones, eslora 123 peus = 34'27 mts.,
mànega 32 peus = 8'92 mts. i puntal 17 peus = 4'74 mts.*

*Aquarel·la de Josep Pineda, datada a Barcelona l'octubre de 1886, quan aquest vaixell tenia
més de 30 anys de navegació.*

Aquesta embarcació seguí en actiu fins a l'any 1907, en què fou desguassada.

Salutació

Benvolguts arenyencs,

Un any més la Comissió de Festes i les entitats culturals i esportives de la Vila han organitzat, amb dedicació i eficàcia, el programa de la Festa Major que teniu a les mans. Desitjo que us plaguin el conjunt d'actes festius que posen al nostre abast.

En aquest programa hi trobareu una crònica excel·lent del prestigiós historiador senyor Josep Ma. Pons i Guri, en la qual es fa referència a la tradició marinera de la Vila.

Com ja sabeu la nostra Festa Major té la virtut de fer coexistir l'alegria i la solemnitat, la informalitat i l'espiritualitat, tot això a l'empara del pom de verol prodigiós del nostre patró Sant Zenon.

Lluís Ferran de Pol, un vilatà il·lustre que ens deixà l'any passat, recordava els nostres focs d'artifici de la nit del 9 de juliol amb aquestes paraules: "La llum cau damunt les roques com plata fosa i un mar encalmat reflecteix la cascada com un mirall (...) Segueix amb els ulls meravellats el camí del foc que un coet llaura damunt la negror de la nit, s'encanta amb la simulada palmera que cobricel·la un instant el mar".

Arenyencs, desitjo que, acompanyats dels qui estimeu, gaudiu amb salut d'aquests dies de Festa Major i que entre tots la convertim en una festa participativa i equilibrada, en la qual ningú no se senti desplaçat. Tingueu un bon Sant Zenon 1996.

Miquel Rubirola

Miquel Rubirola i Torrent
Alcalde d'Arenys de Mar

Programa d'actes

A les 7 de la tarda

Sala Municipal d'Exposicions de la Plaça Lloveras.

INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA

«L'Arenys d'ahir i d'avui»

Aquesta exposició restarà oberta fins al dia 21 de juliol, d'11 a 14 h. i de 18 a 21 h. dissabtes, diumenges i festius.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A 1/4 de 9 del vespre

Plaça de l'Ajuntament.

PREGÓ DE FESTES I BRINDIS POPULAR

El pregoner d'enguany serà un representant de l'Esbart Maragall de Joventut Seràfica. Després del pregó, tots els assistents a l'acte podran celebrar l'inici de la Festa Major amb una copa de cava. Amb aquesta finalitat s'han fet unes copes de vidre commemoratives de Sant Zenon'96. El preu de la copa serà de 300 ptes.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A 2/4 d' 11 de la nit

Plaça de l'Església.

BALLS D'ENVELAT

amb L'ORQUESTRA ENTENTE CORDIALE.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A les 10 del matí

Moll de la Pesca.

VIATGE EN GOLONDRINA

per la costa arenyenca.

El preu del viatge és de 200 ptes.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i l'embarcació Marinada.

Hi col·labora la Confraria de Pescadors.

A 2/ 4 de 7 de la tarda

Plaça de l'Església.

CONCERT DE MÚSICA CLÀSSICA

a càrrec de l'ORQUESTRA BLANES.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A 2/4 de 7 de la tarda

Plaça de les Palmeres.

EXHIBICIÓ D'ENSINISTRAMENT DE GOSSOS

Organitzat per Agiliti.

Hi col·labora l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

A les 9 del vespre

Plaça de l'Església.

AUDICIÓ CURTA DE SARDANES

a càrrec de la COBLA BLANES.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A les 10 de la nit

Església Parroquial.

CONCERT DE CANT CORAL

a càrrec del COR AIXA.

Interpretaran el «Glòria» i el «Credo» d'A. Vivaldi, les «Completes en Honor a Sant Zenon» de J. Pagella i el P. Nicolau de Tolosa, i l'«Himne a Sant Zenon» de X. Maimí i Joan Draper. Preu entrada 500 ptes.

Organitzat pel Cor l'Aixa.

Hi col·labora l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

A 2/4 de 12 de la nit

Moll nou de la Pesca.

BALL POPULAR

amb l'ORQUESTRA DE BLANES.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

Hi col·labora la Confraria de Pescadors.

A les 10 del matí

Ateneu Arenyenc.

TORNEIG FESTA MAJOR D'ESCACS

Partides ràpides de 5 minuts.
Seguidament lliurament de trofeus.
Organitzat per l'Ateneu Arenyenc.

A les 10 del matí

Calisay.

GIMCANA INFANTIL

«Descobreix Arenys de Mar» pels carrers de la Vila.
Les inscripcions es faran el divendres dia 5 de juliol, de 6 a 8 de la tarda, a la plaça de l'Església. El preu serà de 500 pts. i es regalarà una samarreta de «L'estiu és viu '96".
*Organitzat pel grup Raig de Lluna.
Hi col·labora la Regidoria de Cultura.*

A 2/4 d'11 del matí

Ateneu Arenyenc.

GRAN PARTIDA DE BILLAR

entre la secció de billar de l'Ateneu Arenyenc i el Club Billar d'Arbúcies.
Seguidament lliurament de trofeus del campionat social de billar
«Joaquim Vives de la Cortada».
Organitzat per l'Ateneu Arenyenc.

A les 12 del matí

Club Tennis Arenys.

FINAL DEL XXV TORNEIG DE TENNIS

Organitzat pel Club Tennis Arenys de Mar.

Hi col·labora la Regidoria d'Esports.

A la 1 del migdia

Sala d'Exposicions de l'Espai de la Gent Gran.

EXPOSICIONS DE PINTURA DELS ASSOCIATS

amb la col·laboració de l'escola juvenil de pintura de Carme Riera i

EXPOSICIÓ DE PUNTES AL COIXÍ

a càrrec de l'Associació de puntaires «Flor d'Alba».

Aquesta exposició restarà oberta fins al dia 21 de juliol.

Organitzat per l'Associació de la Gent Gran «L'Espai».

A 2/4 de 7 de la tarda

Antic Escorxador.

CERCAVILA DE GEGANTS I NANS

El recorregut de la cercavila serà pel carrer de la Parera, la Riera, el carrer de l'Església, el carrer del Bisbe Vilà Mateu, el carrer de Sant Zenon, el carrer de Sant Francesc, la Riera i la plaça de l'Església. Els nostres gegants estaran acompanyats pels d'Arenys de Munt i els del Barri dels Abells de Canet de Mar.

Organitzat per l'Associació de Geganters d'Arenys de Mar.

Hi col·labora la Regidoria de Cultura.

A les 8 del vespre

Plaça de l'Església.

CASTELLERS

amb la colla MINYONS DE TERRASSA.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A 2/4 d'11 de la nit

Pavelló Municipal.

TEATRE

amb la representació de l'obra «LA PORTA DEL TEMPS»,
amb AMPARO MORENO.

Entrada anticipada a la llibreria El Set-Ciències i a la Merceria Abril
al preu de 1.800 ptes.

Entrada el mateix dia a taquilla al preu de 2.000 ptes.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i FOCUS.

A les 6 de la tarda

Plaça de l'Església.

TARDA DE TITELLES

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Titelles Binixiflat.

A les 10 de la nit

Església Parroquial.

SOLEMNES COMPLETES A LLAOR DE SANT ZENON

amb l'homilia de Mn. Vicenç Mira i Massaguer, Rector de la Parròquia de Sant Simó i Sant Pau de Mataró.

S'acabarà la celebració amb el cant de l'Himne a Sant Zenon.

Seguidament

Riera.

GRAN TRACA

a càrrec de la Pirotècnia Igual.

Acabada la Traca

Moll nou de la Pesca.

BALL POPULAR

amb l'ORQUESTRA GIRASOL.

*Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.
Hi col·labora la Confraria de Pescadors.*

A les 9 del matí

Moll nou de la Pesca.

XXII CONCURS INFANTIL I JUVENIL DE PESCA.

del Club Pesca Mar-Sport i

V CONCURS INFANTIL VILA D'ARENYS SANT ZENON

Organitzat pel Club de Pesca Mar-Sport. Hi col·labora el Consell Municipal d'Esports.

A 2/4 de 12 del matí

Plaça de les Palmeres.

CIRCUIT D'AVENTURA

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A 2/4 d'1 del migdia

Ateneu Arenyenc.

ACTE D'IMPOSICIÓ DE LA INSÍGNIA D'OR ALS SOCIS D'HONOR

nomenats a la darrera assemblea general: Sr. Joaquim Doy i Guri, soci núm.1, i a títol pòstum, al Sr. Fèlix Cucurull i Tey i al Sr. Josep Torrent i Oliver.

En el transcurs de l'acte

CONCERT DE PIANO

a càrrec del mestre ARRIGO TOMASI.

Organitzat per l'Ateneu Arenyenc.

A les 7 de la tarda

Plaça de l'Ajuntament.

BALLADA DE GEGANTS I NANS

Seguidament els gegants acompanyaran les autoritats fins a l'Església Parroquial.

A les 7 de la tarda

Club Tennis Arenys de Mar.

TORNEIG DE TENNIS INTERCLUBS

entre el Club Tennis Canet i el Club Tennis Arenys,
amb motiu del XXV Aniversari.

Organitzat pel Club Tennis Arenys de Mar

A les 8 del vespre

Església Parroquial.

MISSA CONCELEBRADA EN HONOR DE SANT ZENON

Predicarà l'homilia Mn. Joan Mollerusa, Rector d'Arenys de Munt.

Acabada la Missa

Riera-davant plaça Església.

L'Ajuntament d'Arenys de Mar convida a la població a un

PISCOLABIS POPULAR

Organitzat per l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

A 2/4 de 10 de la nit

Plaça Església.

ESPECTACLE DE CIRC

a càrrec de la companyia TEATRE MÒBIL.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A les 11 de la nit

Primera Platja.

GRAN CASTELL DE FOCS D'ARTIFICI

a càrrec de la Pirotècnia Igual.

Els millors llocs per a poder gaudir d'aquest espectacle són la 1a. Platja, el passeig Xifré o la zona Portuària.

Organitzat per l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

Seguidament

Moll nou de la Pesca.

BALLS D'ENVELAT

amb l'ORQUESTRA ELS SOLISTES DE LA COSTA.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A 2/4 d'11 de la nit

Calisay.

CORREFOC

amb ELS DIABLES DE CERVERA. La concentració serà davant el Calisay i el recorregut serà Riera avall fins a la 1a. Platja.

PARTICIPAR-HI AMB SEGURETAT

- * Porteu sabates esportives de pell que us agafin fort el peu.
- * La millor roba és la de cotó, amb mànigues i pantalons llargs i un barret de roba o de palla (un xandall de cotó amb caputxa és una bona solució).

ELS VEÏNS HI COL·LABOREN

- * Enretireu els vehicles de les zones on passarà el Correfoc.
- * Plegueu els tendals.
- * No llenceu aigua des de les finestres. Així evitarem que la pólvora es mulli i que exploti en lloc de cremar-se.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

Seguidament

1a. Platja.

FI DE FESTA AMB MÚSICA I AIGUA

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura.

A les 4 de la tarda

Antic Escorxador.

TORNEIG TENNIS-TAULA FESTA MAJOR

Categories minis, benjamí i aleví.

Organitzat pel Club Tennis-Taula Arenys de Mar.

A les 8 de la tarda

Llibreria el Set-Ciències.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE

«Tornem a viure» de Maria Teresa Pous.

Hi intervindran els metges Salvador Quintana i Ricard Solà,
amb el testimoni de Francesc Porta.

Organitzat per la Llibreria El Set-Ciències.

A 2/4 de 10 del matí Antic Escorxador.

TORNEIG TENNIS-TAULA FESTA MAJOR

Categories Infantils i Juvenils. *Organitzat pel Club Tennis-Taula Arenys de Mar.*

A les 6 de la tarda Pavelló municipal.

FESTIVAL PATINATGE ARTÍSTIC

Organitzat pel Club de Patinatge Artístic Arenys de Mar.

A les 6 de la tarda Piscina Municipal.

XII TROFEU DE NATACIÓ FESTA MAJOR

amb les proves de 50 metres (mini-benjamí) i 100 metres crol (benjamí, aleví, infantil i absolut) per categories femenines i masculines dels grups federats i social-curset.

Organitzat pel Club Natació Arenys de Mar.

A 2/4 de 10 de la nit Teatre Principal.

CONCERT DE MÚSICA CLÀSSICA

a càrrec del quintet de metall Q5M.

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i l'Escola de Música d'Arenys de Mar.

Tarda i nit Carrer d'Avall.

FESTA AL CARRER D'AVALL

Organitzat per la Comissió de Festes del carrer d'Avall.

A 2/4 de 10 del matí

Antic Escorxador.

TORNEIG TENNIS-TAULA FESTA MAJOR

categoria sèniors.

Organitzat pel Club Tennis-Taula Arenys de Mar.

A les 5 de la tarda

Esplai de la Gent Gran.

BALL DE FESTA MAJOR

amb el tradicional Ball de Rams i el sorteig de la Toia.

Organitzat per l'Associació de la Gent Gran «L'Esplai».

A les 7 de la tarda

Riera.

VII MILLA URBANA D'ARENYS DE MAR

Organitzat pel Consell Municipal d'Esports.

Hi col·labora la penya Apa Anem-hi.

A les 10 de la nit

Plaça de l'Església.

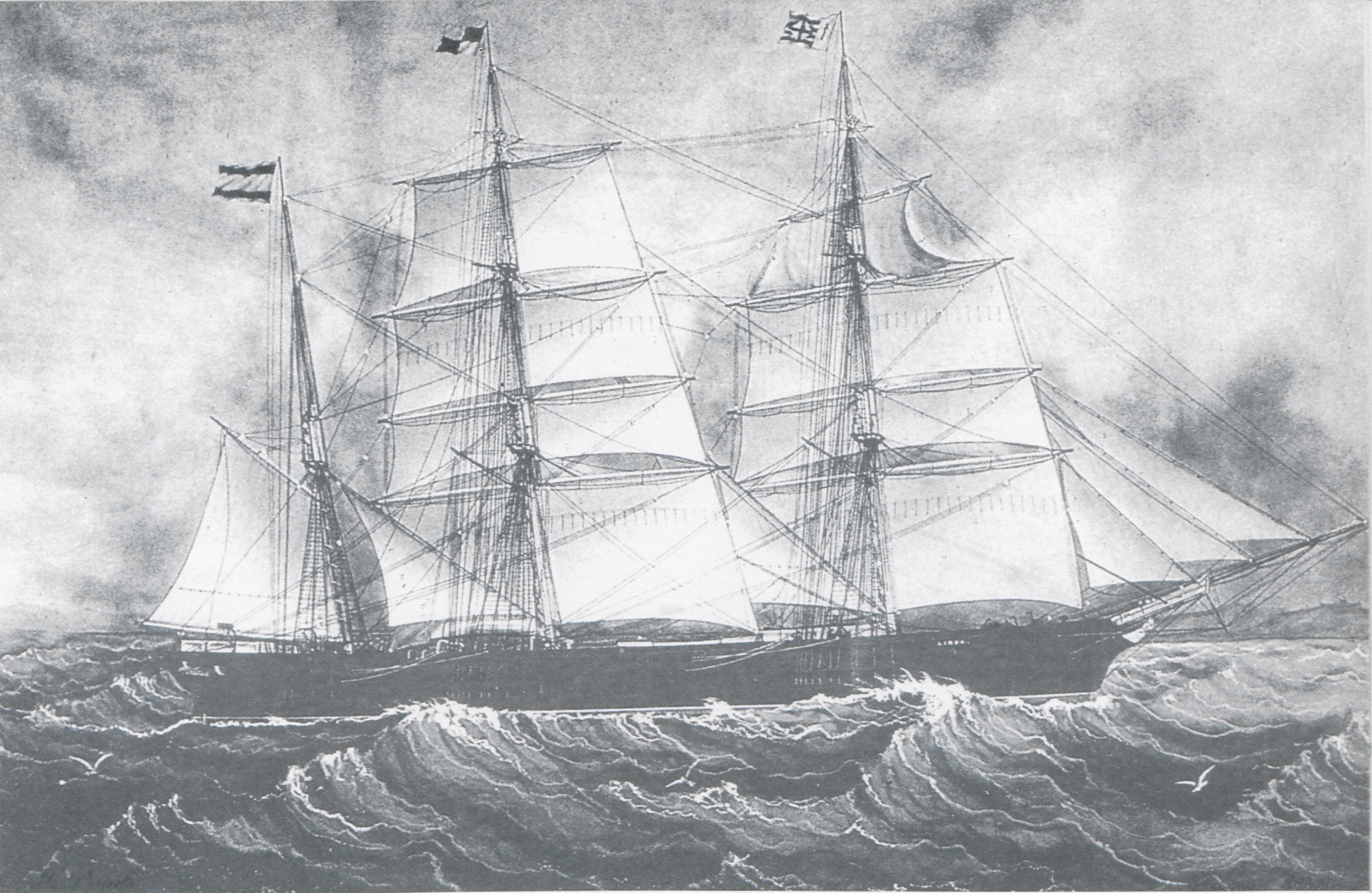
VI MOSTRA DE DANSA D'ARENYS DE MAR

Organitzat per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i l'Estudi de Dansa Sinera.

- 1 En tots els actes organitzats per la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura, es vendran samarretes de «l'Estiu és viu 1996» al preu de 500 ptes.
- 2 Durant les actuacions a la plaça de l'Església es tancarà l'accés al carrer de l'Església per la Riera.
- 3 Durant les cercaviles dels Gegants els carrers estaran tancats a la circulació.
- 4 Durant tota la tarda dels dies 8, 9, 10 i 14, la Riera estarà tancada a la circulació i haurà d'estar lliure de cotxes.
- 5 Durant el Correfoc haurà d'estar lliure de cotxes la zona d'aparcament de la 1a. platja.
- 6 L'Ajuntament d'Arenys de Mar, agraeix la col·laboració i l'esforç realitzat a la Brigada Municipal de la Regidoria de Serveis Bàsics, a la Policia Municipal de la Regidoria de Governació, a la Comissió de Festes de l'Àrea de Cultura i Joventut, als Clubs Esportius, a les Entitats Culturals i a tots el vilatans per a facilitar-los les tasques.

QUE PASSEU UNA BONA FESTA MAJOR!!

ARENYENCs EN LES TRAVESSES ATLÀNTIQUES

La navegació dels arenenyens a les Amèriques, és un tema inacabable. No en va, des d'abans del lliure comerç amb el Nou Món, les sageties, pollacres, bergantins, goletes, fragates i corbetes d'Arenys de Mar, són les que enregistren més travessies a Ultramar, entre les diverses localitats catalanes al cloure's el segle XVIII i, en el XIX, les nostres *mes-trances* foren les més importants i actives del litoral des de Barcelona fins a la ratlla de França(1). La progressiva pèrdua de les colònies frena l'impuls anterior i, poc després, la navegació a vapor perjudicà la nostra marina a la vela i, encara més, la frenarà l'atracció dels molls del port de Barcelona.

Malgrat això, al segle XIX Arenys de Mar con-

---

1) *Des de l'any 1760 al 1800, en la nostra Costa de Llevant s'hi enregistren, per poblacions, les següents travessies a les Amèriques, només de vaixells majors. Arenys de Mar 198 travessies, Mataró 111, Canet 84, Blanes 38, Calella 34, Lloret 26, Tossa 12, Sant Pol 3, Caldetes 2, Pineda 1 i Vilassar 1. Encara no havia arribat l'hora del Masnou i de Premià.*

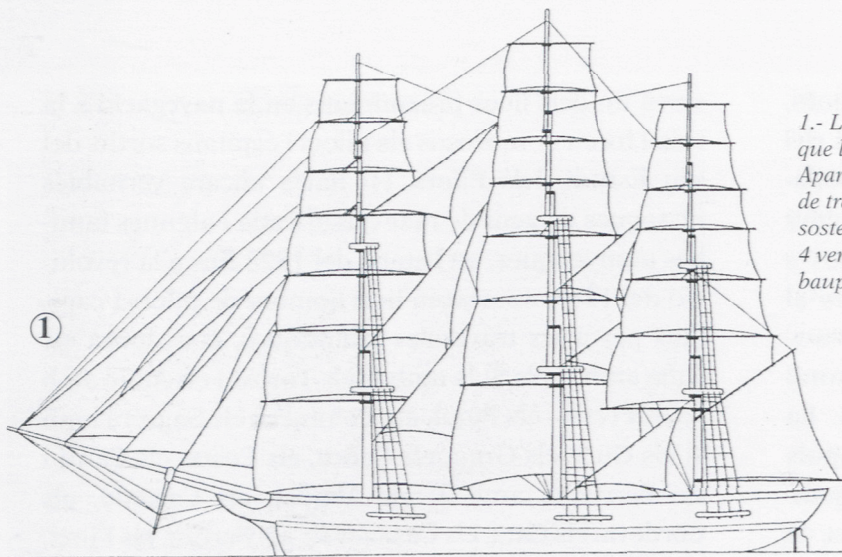
A la mateixa Costa de Llevant, des de l'any 1816 al 1875, hom recull l'activitat constructora de vaixells per localitats de drassana, com segueix: Arenys 197, Blanes 181, Lloret 106, El Masnou 58, Vilassar 31, Mataró 22, Calella 13, Canet 11, Malgrat 5 i Tossa 1.

(J. Llovet, La matrícula de mar i la província de marina de Mataró al segle XVIII, pp. 178-193 i Construccions navals de l'ex-província de Mataró, pp. 73-101. A.M. Vilà, La marina mercant de Lloret de Mar, p. 252).

servà un dels llocs preeminents en la navegació a la vela i foren nombrosos els pilots i capitans sortits del seu Estudi dels Pilots. Hi havia encara veritables nissagues de gent de mar qualificada i algunes famílies arenenyenques, en l'etapa del 1828 fins a la revolució del 1868, aportaren bon nombre de pilots i capitans per a les travessies atlàntiques, com foren els Julià amb 7; els Solà amb 6; els Torras i els Adué amb 5; els Preses, els Pujol, els Colomer i els Sagrera amb 4; els Guri, els Grau, els Cabot, els Costa, els Carol i els Farrucha amb 3; els Abadal, els Castelló, els Còrdova, els Catà, els Casanovas, els Ferran, els Finet, els Goday, els Gelpí, els Jaurés, els Jubany, els Llenas, els Molas, els Pell, els Roura, els Rovirola, els Riera, els Soler, els Salichs i els Taixonera amb 2. D'altres 39 famílies n'isqué un sol pilot. Les que donaren simples patrons, contramestres i mariners foren la majoria de les de la població.

Una d'aquelles nissagues fou la dels Guri que, com hem vist, havia donat 3 pilots i, d'aquests, 2 capitans de la marina civil.

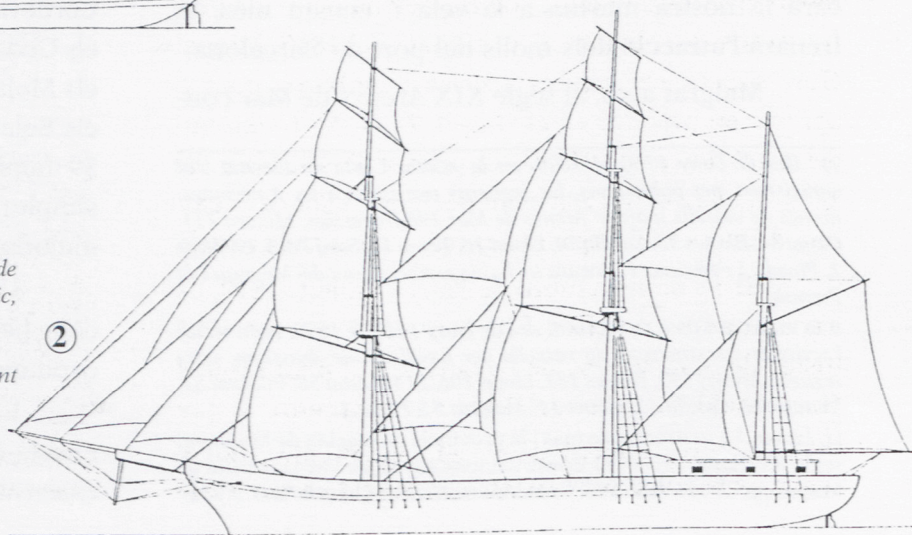
El setembre del 1812, ingressava a la Reial Escola de Nàutica d'Arenys de Mar per a rebre els ensenyaments del seu mestre director Josep Baralt i

1.- La **FRAGATA**, era el tipus d'embarcació més important de les que la nostra marina civil emprava en les travessies atlàntiques. Aparellada amb els tres arbres, trinquet, mestre i mitjana, tot ells de tres peces, amb cofes i croeres. El trinquet i l'arbre mestre sostenien de 4 a 7 vergues amb veles quadres i el de mitjana de 3 a 4 vergues i veles quadres, una botavara, pic i vela cangrea. El bauprès amb botaló i de 3 a 5 flocs.

2.- La **CORBETA**, presenta l'aparell de característiques semblants a les de la fragata, excepte pel que fa a l'arbre de mitjana que no té veles quadres, però manté botavara, pic, vela cangrea i escandalosa.

Sovint hi hagué fragates que -tal com s'esdevingué amb l'Antonieta- mudaven el seu aparell pel de corbeta, cercant més facilitat de maniobra i l'estalvi de mà d'obra.

Torras, el jove de 17 anys **Miquel Guri i Donjó**, fill del mariner Andreu Guri, del port de L'Escala. Havia arribat a la vila navegant d'aprenent en el vaixell del corsari de Roses, Francesc Sabater, que prenia part en el bloqueig de Barcelona. La situació de guerra d'aquells anys, no era gaire favorable a la continuïtat dels estudis, car la vila fou envaïda per l'enemic repetides vegades, l'escola saquejada i, ben sovint, tant als alumnes com al seu mestre els calia col·laborar amb les naus aliades britàniques fondejades davant la nostra platja, que servia de base naval del bloqueig contra la ciutat de Barcelona ocupada pels francesos. No obstant això, el maig del 1815, Miquel Guri superà els estudis teòrics i embarcà com a agregat en pràctica en el vaixell "*Hércules Gaditano*" del patró Josep M. Ràfols. El primer de setembre del 1818 va rebre el nomenament de Tercer Pilot de la carrera d'Amèrica i navegà un any més en el mateix vaixell.

El 10 de novembre de l'any següent, 1819, es va casar amb Francisca, filla petita de Francesc Sala, fuster de Sant Vicenç de llavaneres. El pilot Miquel Guri Donjó, el gener del 1821 va emprendre la que seria la seva darrera travessia, embarcant com a segon en la polacra "*Nuestra Señora del Carmen*" de la

El pilot Miquel Guri Donjó als 70 anys.

qual era capità Josep Remús de la matrícula de Sant Feliu de Guíxols, amb destinació a Maracaybo i Puerto Cabello. Al seu retorn el 23 de setembre del mateix any, va poder conèixer el seu primer fill, nascut el 24 de maig quan ell era a Maracaybo.

La família l'absorbí del tot i va deixar el risc de la navegació, per dedicar-se al comerç de teixits i randes en una casa de l'aleshores part alta de la Riera(2). Més endavant s'establí al 57(3) de la mateixa Riera i, en el magatzem posterior del carrer de l'Església, en moments, hi arribà a tenir en activitat 20 telers de fabricació de teixits. El matrimoni Guri i Sala, va tenir 6 fills, tots ells mascles, Miquel nat el 1821, Zenon el 1823, Andreu el 1824, Francesc el 1827, Josep Antoni el 1831, i Lluís el 1833.

No obstant això, Miquel Guri Donjó no va renunciar mai a la seva condició de pilot d'altura i va romandre en alta a la matrícula de Marina, fins a la seva mort, esdevinguda el 26 de desembre de 1862 a la seva casa de la Riera. La muller, Francisca, havia mort cinc anys abans, el 1857; en un nínxol del nostre cementiri, encara es conserva la làpida on, a l'ús romàntic d'aleshores, rep el tractament d'*esposa cariñosa y madre tierna*. Miquel Guri Donjó, com

anirem veient, encaminà dos dels seus fills, Zenon i Josep-Antoni a la ciència nàutica i pogué donar als restants altres solucions(4).

Del pilot Miquel Guri Donjó, en conservem una fotografia feta els darrers anys de la seva vida, en la qual es fa difícil de conèixer els seus trets fisonòmics. Però en les dades de la matrícula de Mar de l'any 1821, hi ve descrit així: *Estatuta regular, pelo negro, ojos castaños, barba regular, color moreno, amb una cicatriz en el frente, sobre la ceja derecha*; i en la de l'any 1832, *estatura regular, ojos castaños, cejas y pelo negro, frente ancha, nariz gruesa, labios abultados, boca grande, barba clara, color moreno*.

El seu fill, **Zenon Guri i Sala**, segon dels tinguts en el seu matrimoni, va nèixer el 3 de març del 1823. Fou padrí del baptisme un altre pilot, el seu cosí germà Salvador Castelló i Sala. Després d'una forta preparació en matemàtiques a l'escola que a

---

2) La casa del costat d'amunt de la cantonada amb el carrer de Santa Maria.

3) Avui el núm. 81, a la Riera del Bisbe Pol.

4) El més gran dels fills, Miquel, restà al front dels negocis del pare, a Andreu li posà una fàbrica de taps de suro, a Francesc una sastreria al carrer Ample de Barcelona i, el més petit, es féu càrrec més tard del comerç de teixits al núm. 45 (avui 63) a la Riera del Bisbe Pol.

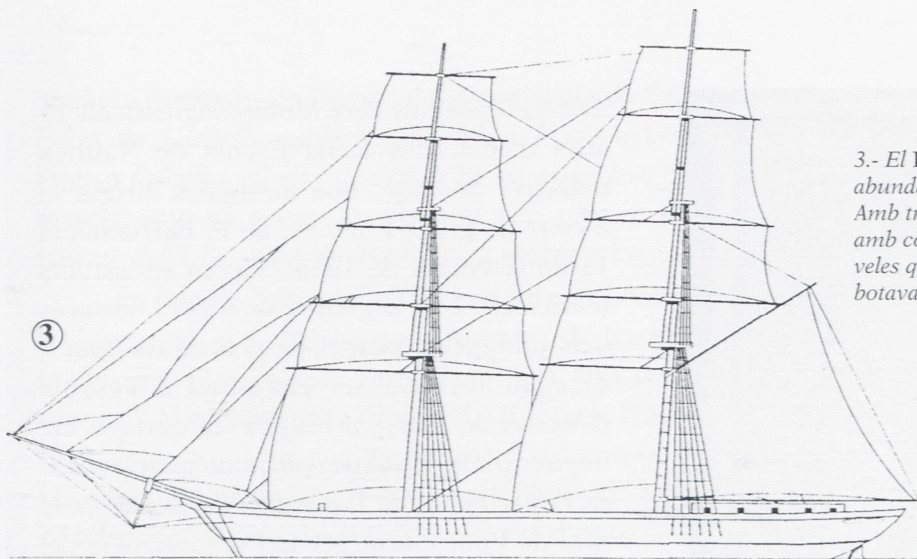
El capità Zenon Guri i Sala als 35 anys.

Arenys regentava Pere Monjo, ingressa als 13 anys d'edat a la Reial Escola de Nàutica d'Arenys de Mar, que aleshores dirigia el mestre de pilots Francesc de P. Farrucha, el 13 de setembre de 1836. Superà els estudis teòrics el 17 de setembre de 1838 i, després dels preceptius viatges de pràctiques com a agregat, tornava ser examinat a l'escola d'Arenys de Mar, on resultà *suficientemente impuesto con firmeza capacitado para la plaza de Tercer Piloto de Todos los Mares* i rebia el títol de Pilot lliurat per la Comandància del Departament Marítim de Cartagena el 9 de juny del 1840. La seva matriculació, com a tal pilot, ens diu que aleshores té 17 anys i ens descriu el seu aspecte físic com d'alçada regular, els ulls i el cabell de color castany fosc, front ample, nas, llavis i boca regulars, color blanc i *barba por salir*(5).

Tot just d'haver estat aprovat en el seu darrer examen -i encara no havia rebut el títol- trobà plaça de pilot en la pollacra "La

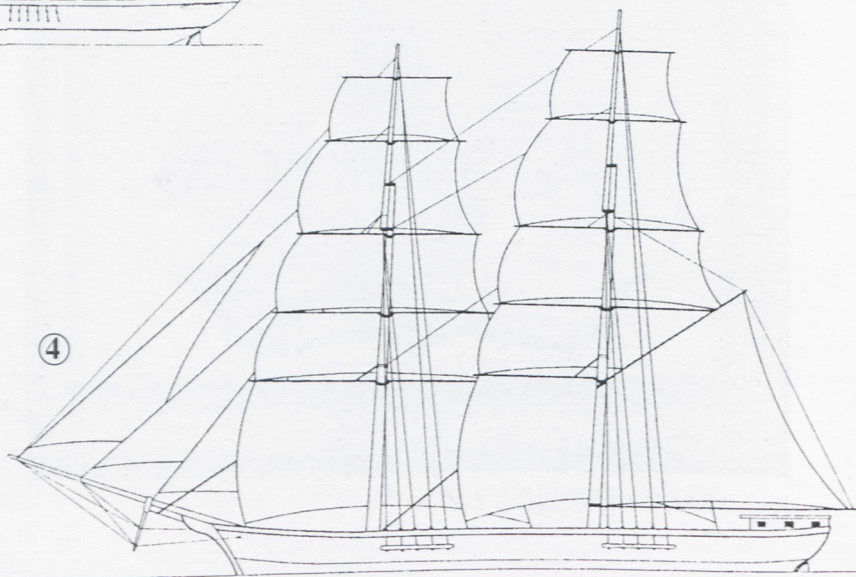
---

5) *Quan prengué la responsabilitat de pilot d'un vaixell de les travessies atlàntiques, era un barbamec de 17 anys.*

3.- El **BERGANTÍ**, era un dels vaixells de casa nostra que més abundaven en la carrera d'Amèrica. Amb trinet i arbre mestre, cada un dels quals és de tres peces, amb cofa i croera. El nombre de vergues amb les corresponents veles quadres, variava entre 3 i 5. L'arbre mestre sosté, de més, botavara, pic i cangrea. Bauprès, amb botaló i flocs.

4.- La **POLLACRA**, també molt corrent en les nostres travessies atlàntiques, presenta dos pals, el trinet i l'arbre mestre, cada un dels quals és de 2 peces amb croeres. El nombre de vergues és variable entre 3 i 5. L'arbre mestre presenta de més botavara, pic i cangrea. És molt rar el cas que presenti cofes. El bauprès amb botaló i flocs. Difereix del bergantí en el nombre de peces que formen els arbres i la manca habitual de cofes. Semblantment al que esdevé amb el bergantí-goleta (v. núm. 6), la pollacra-goleta manté en el trinet les característiques de la pollacra amb tot l'aparell, mentre que en l'arbre mestre tot és com en la goleta.

Amistad", que manava el capità de la matrícula d'Arenys Baldiri Pell(6). Surt el 12 de juny fent travessia cap a Matanzas.

El març del 1841 ho fa al bergantí-goleta "*Isabel*" del capità Joan Urgell de Blanes, amb destinació a Puerto Rico, d'on retorna el 26 d'agost. Altra vegada a Arenys, el 30 de setembre del mateix any, es sotmet a nou examen a la nostra Escola Nàutica, on és declarat amb plena capacitat per obtenir el grau de Pilot Segon. El 26 d'octubre següent, el Comandant General del Departament Marítim de Cartagena li expedeix el nomenament de Segundo Piloto de Todos los Mares. Tot just Segon Pilot, emprèn una nova navegació a Puerto Rico, amb el mateix capità Joan Urgell, aquesta vegada en el pailebot "*No fué vencido*"(7), i retorna del viatge el 3 d'abril de l'any següent, 1842.

---

6) *Aquest vaixell el construí a la mestrança d'Arenys el famós Salvador Busquets i Casanovas, amb 101 tones de capacitat. Baldiri Pell, oriünd de Cadaquers, després d'estudiar de pilot a l'Estudi d'Arenys de Mar, seguí en la matrícula de Marina d'aquest districte. Era capità com a mínim des de l'any 1837 en que començà manant el vaixell "San Miguel" àlies "El Activo".*

---

7) *El capità Urgell tot just s'havia fet càrrec d'aquest vaixell, en el qual substituïa l'anterior capità Jacint Duran.*

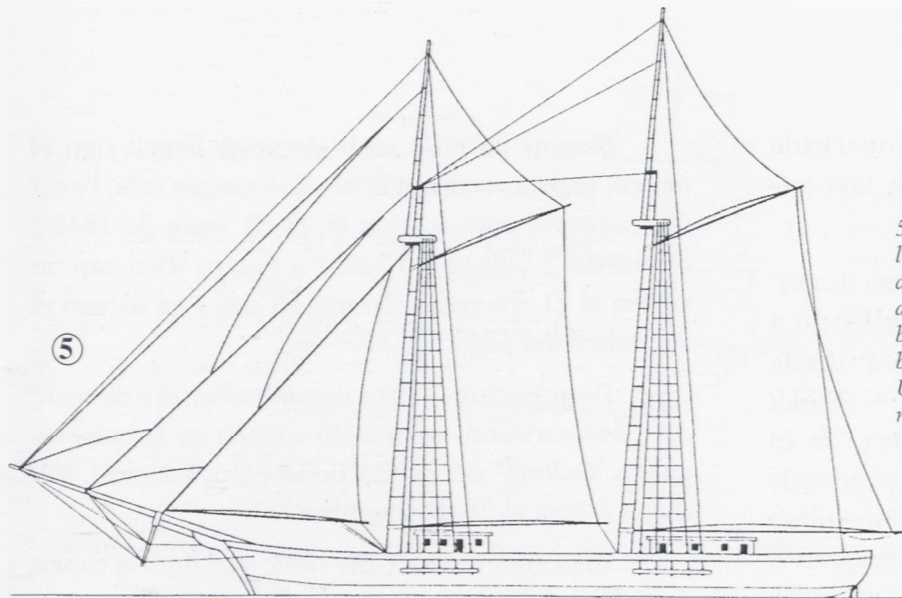
Servint de pilot amb el capità Urgell i en el mateix pailebot, encara hi féu dos viatges més, l'un a Cristiansund amb sortida el 23 de maig de 1842 i retorn del 13 d'agost, i l'altre a Puerto Rico cap on surten el 21 d'octubre del mateix any i en tornen el 25 d'abril del 1843.

Després d'uns mesos desembarcat, el 6 de març del 1844 surt amb destinació a Cuba en la polacra-goleta "*Dolores*" del capità Bonaventura Alenyà. Retornà a casa el 26 de setembre.

El primer de març del 1845, surt amb el capità Joan B. Rahola de Cadaquers, embarcat en la goleta "*Terrible*", cap a Cristiansund, d'on retornen el primer d'agost.

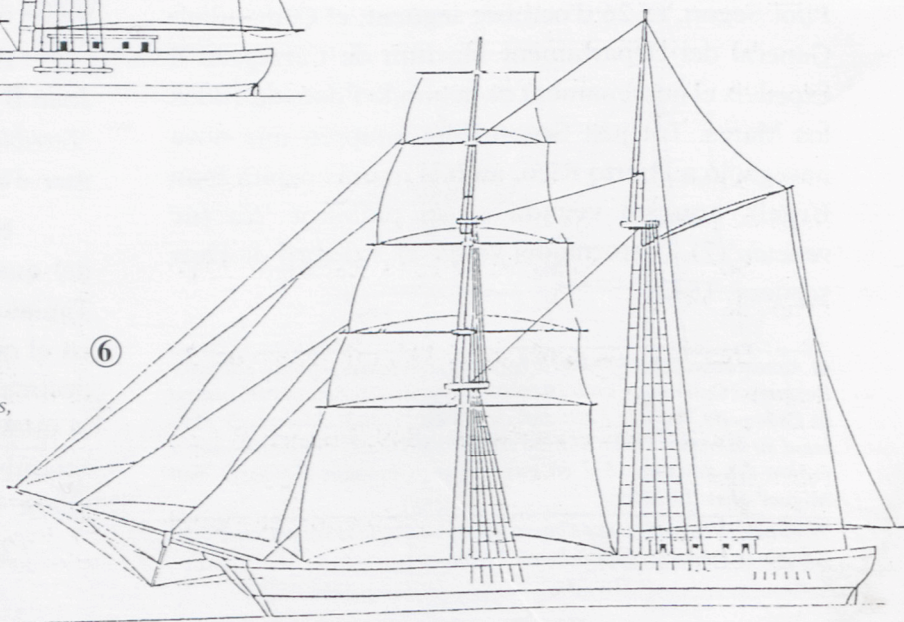
El 1846 passa, com a pilot, al bergantí "*Antenor*", del qual era propietari i capità l'arenyenc Joan B. Tàpias i Vingut; es tractava d'un vaixell de 161 tones, en el qual Zenon Guri hi féu dues campanyes amb destinació a La Havana, l'una des del 7 de gener, de la qual retorna el 31 de juliol i, l'altra des del 3 de setembre amb retorn el 15 de març de l'any següent 1847.

Al cap de pocs dies de l'anterior travessia, el 7

5.- La **GOLETA**, és dels nostres vaixells que creuaren l'Atlàntic, el que presenta un aparell més senzill. Amb dos arbres, (trinquet i mestre), ambdós de dues peces i amb cofes, presenta dues vergues a cada arbre, amb botavara, pic, cangrea i escandalosa. El bauprès amb botaló i de 2 a 3 flocs. Una simplificació de la goleta i sense cofes, rebé el nom de pailebot.

6.- El **BERGANTÍ-GOLETA**, també molt utilitzat en les travessies del segle passat, presentava en el trinquet les mateixes característiques del bergantí: arbre de tres peces, amb cofa i croeres, cinc vergues i altres tantes veles quadres. L'arbre mestre, com en la goleta, de dues peces amb croeres, botavara, pic, cangrea i escandalosa (v. en núm. 4) la pollacra-goleta.

d'abril de 1847, passa a Roses, on embarca de nou al bergantí-goleta "Terrible" del capità Rahola de Cadaquers, i fa via a L'Havana, d'on retorna el 23 d'octubre.

L'any 1848 passa, com a pilot, a integrar la dotació del bergantí "Pompeyo" que, des de l'any abans, comandava el capità arenyenc Josep Antoni Gelpí(8). En aquest bergantí, Zenon Guri hi fa 10 viatges a Matanzas, lloc de l'illa de Cuba on hi havia la més important colònia de gent d'Arenys i punt preferent de les travessies dels vaixells de la nostra vila. Aquests viatges foren els següents:

Sortida del 25 de gener de 1848, amb retorn del 5 de juliol.

Sortida de 18 d'agost de 1848. Retorn de 20 de gener de 1849.

Des de 29 de gener de 1849, amb retorn del 25 de juny.

Sortida de 21 d'agost de 1849, i retorn el 5 de febrer del 1850.

Anada de 13 de febrer de 1850 amb retorn del 31 de juliol.

Sortida de 4 de setembre de 1850, i tornada el primer d'abril del 1851.

Viatge amb sortida de 14 d'abril del 1851, amb regrés al 18 de novembre. En aquesta travessia ocupa interinament la plaça de capità i s'hi endú el seu germà Josep Antoni Guri, que feia poc que tenia el títol de pilot.

Viatge amb sortida el 31 de desembre del 1851, i tornada el 22 de maig del 1852.

Altre viatge des del 29 de juliol de 1852, i tornada el 18 de gener del 1853.

La darrera travessia en el "Pompeyo" l'inicia el 21 de gener del 1853 i en torna el 20 d'octubre.

Zenon Guri és nomenat capità del bergantí-goleta "Irene"(9) i el 14 de novembre de 1853, surt cap a Santiago de Cuba. En aquesta travessia hi va

---

8) Els diferents capitans que tingué aquest bergantí foren arenyencs: Esteve Molas del 1837 al 1844, Josep Jaurés del 1844 al 1847. Josep A. Gelpí, nou capità d'aquesta nau, m'era pilot des de l'any 1839. El bergantí "Pompeyo" tingué un llarg historial, al servei del grup comercial dels Roget, Solà Marec i altres amb seu a Arenys, Matanzas i València.

---

9) D'aquest bergantí-goleta n'havia estat capità fins aleshores Josep Blay, que ara passava a governar la fragata "Aplicación".

com a pilot el seu germà Josep Antoni. Tornen a casa el primer de juny del 1854.

El 22 d'agost del 1854, surt de nou vers Matanzas com a pilot de la goleta "Marieta" amb el capità Pere Vergés. Aquesta travessia, de la qual retornà el 9 d'abril del 1855, fou la darrera que realitzà com a simple pilot. D'aleshores endavant, navegà sempre com a capità.

El 25 d'abril del 1855, ara capità del bergantí "Isabel" navega amb destinació a Càrdenas. Al seu retorn el 13 d'octubre rep l'encàrrec de repetir la travessia a Càrdenas, d'on retorna el 20 d'agost de l'any següent, 1856.

El 4 de novembre de 1856, com a capità de la goleta "Angelita", emprèn viatge a L'Havana, d'on retorna el 22 de juliol del 1857, sense el vaixell, que ha quedat a Cuba requisat pel Govern.

El 6 d'abril del 1858 surt cap a València on es fa càrrec del comandament de la pollacra-goleta "Dolores", amb destinació a Cuba, i retorna a Arenys el 8 de novembre del mateix any.

Després de romandre a casa seva per refer la seva salut, el 25 de juny del 1860 viatja a Cuba com a particular, per raó de negocis, però en retorna el 7

d'octubre de 1861 i dirigeix la derrota de la corbeta "José Amell".

El 7 de desembre del 1861 li és confiat, de capità, el bergantí "Ramoncito", vaixell de 230 tones del trust arenyenc de Francesc Roget i Caietà Solà(10). La seva destinació era L'Havana i Matanzas i en retornà el 7 de juny del 1862.

El 4 de juliol del 1863, la mateixa empresa dels Roget i Solà el fa capità amb destinació a L'Havana, pel comandament de la fragata "Antonietta" ara aparellada de corbeta, un dels vaixells més famosos produïts en les nostres mestres(11). No retorna d'aquest viatge fins al 3 de

---

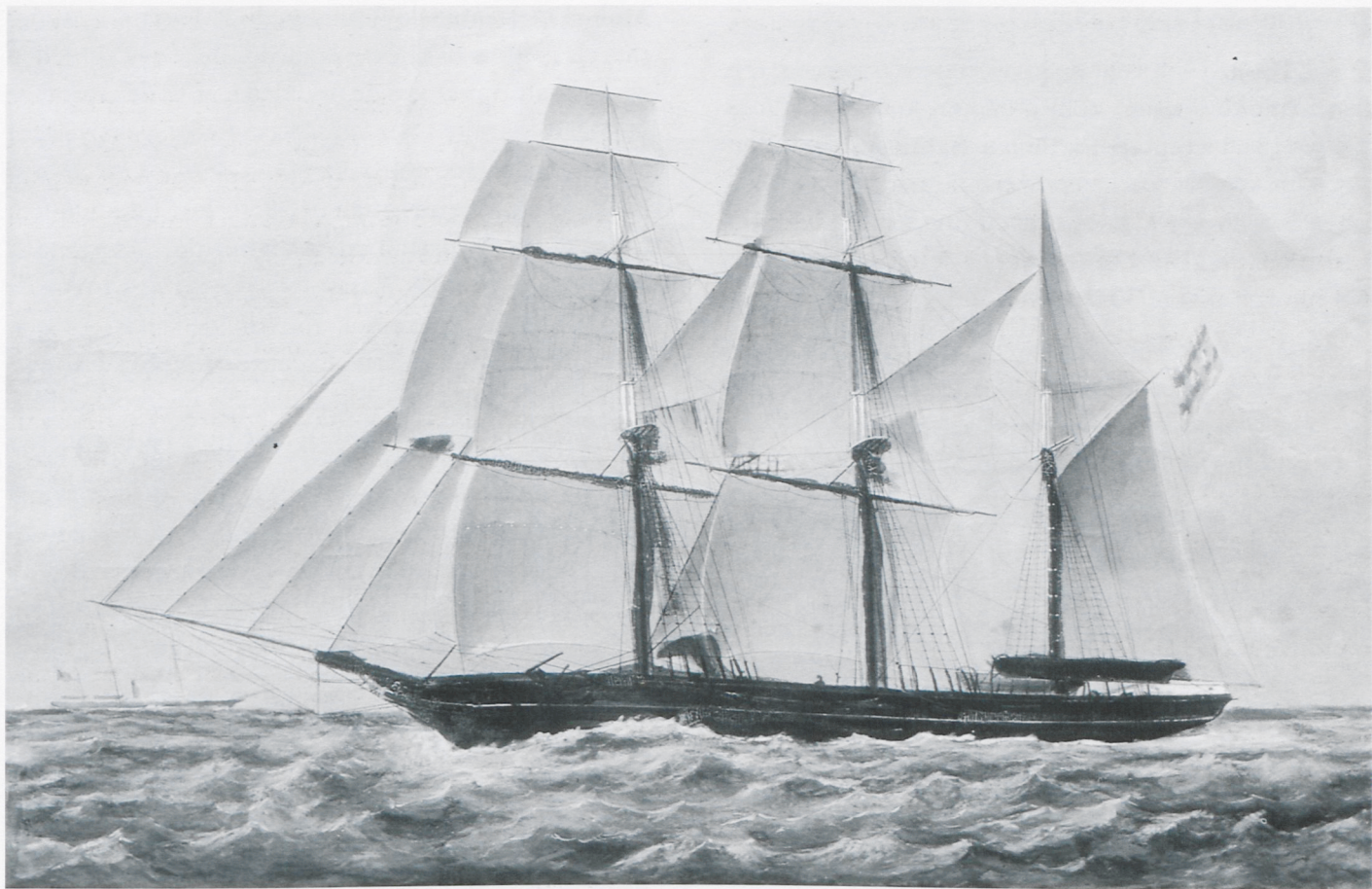
10) Aquest vaixell conegut també per "Nuevo Ramoncito" àlies "La Sociedad", va ser construït a Barcelona l'any 1841 a la drassana de Joan Sisteré. Salvador Busquets i Pere M. Pica, constructors a les drassanes d'Arenys, no acceptaven el preu ni el temps d'execució exigits pel trust Roget-Solà-Maresch. A l'hora de la veritat, Sisteré no va lliurar l'obra al temps que s'havia compromès.

Amb aquest nou vaixell, aquell grup financer substituïa un anterior bergantí "Ramoncito", que l'empresa s'havia venut per insuficient.

---

11) Construït a la mestrança de Salvador Busquets d'Arenys des del 1848 al 1849, per encàrrec de Francesc Roget i Roca. La seva cabuda era de 455 tones. El seu primer viatge havia estat cap a Matanzas i n'era capità Caietà Solà. Tal era el prestigi d'aquest vaixell, que, en aquella travessia inicial no havia desdenyat de fer-la-hi com a pilot l'experimentat capità Baldiri Pell.

La corbeta José Amell l'any 1859.

setembre de l'any següent(12).

Tot just retornat de la precedent travessia, rep l'encàrrec de manar, com a capità, la corbeta "*José Amell*"(13) i emprèn sortida a Santiago de Cuba. Aquesta vegada en la llicència de sortida, el 3 de setembre de 1864, ja es preveu una estada llarga a Ultramar, en vista a altres viatges a fer des de Cuba. No retornà fins el 30 de gener de l'any 1866.

A la mateixa data de la seva tornada, li és encomanada una altra sortida llarga, capità de la corbeta "*San José*", i emprèn travessia a Puerto Rico, d'on no retorna fins a la tardor de l'any 1867.

Gairebé sense dies de repòs, el 19 d'octubre del 1867, capità de la corbeta "*Ibèria*", surt via a Puerto Rico. Aquella travessia no tingué retorn, car morí en el viatge de regrés, poc després d'eixir de Puerto Rico, i el seu cadàver fou llençat a la mar segons era de costum. A la seva mort, esdevinguda als seus 44 anys, es mantenia solter.

El darrer pilot d'aquesta família, **Josep-Anton Guri i Sala**, va néixer el 28 de desembre de 1831. Ingressà a la Reial Escola de Nàutica d'Arenys de Mar a l'edat de 15 anys, el primer d'agost de 1847.

Amb el mestratge de Francesc de P. Farrucha, superats els estudis nàutics, a la tardor del 1849 comença els obligatoris viatges de pràctica i, el 12 de setembre de 1850, examinat per la mateixa Escola, és declarat apte per al càrrec de *Tercer Piloto de todos los Mares*. El 27 d'octubre del mateix 1850, la Comandància General del Departament Marítim de Cartagena li atorgava el títol de *Tercer Piloto para la carrera de América*. El seu examen fou un dels darrers que foren practicats a la Reial Escola de Nàutica d'Arenys de Mar, suprimida pocs dies després quan passà l'ensenyament de la navegació als instituts de batxillerat.

En la seva inscripció a la Matrícula de Marina, el jove pilot Josep-Anton Guri i Sala, es diu que té 18 anys i 8 mesos d'edat i la seva descripció física és *estatura regular, ojos y pelo negro, frente espaciosa, nariz roma, boca regular, barba saliendo, color trigueño*.

---

12) *Aquestes travessies sovint s'allargaven més del previst en les llicències de sortida, car s'obtenien noves llicències de les comandàncies de Marina de Cuba, per a fer des d'allà, altres sortides. L'empresa, assentada a Matanzas, negociava amb sucre i cafè de l'illa, també amb cotó que calia anar a recollir a Nova Orleans. Les escales a Veracruz y Nova Orleans eran molt freqüents. Altrament en el viatge de retorn es transportaven noves mercaderies i hi havia motiu de negociació en altres ports.*

---

13) *Hi substituïa el seu germà Josep Anton, mort pocs dies abans.*

La fragata Antonieta després de ser aparellada de corbeta l'any 1862.

Com anem veient, tant aquest com el seu germà Zenon, comencen a navegar amb la responsabilitat de pilot, en plena adolescència, quan tot just els apunta el pèl de la barba.

La primera travessia que Josep-Anton Guri emprèn com a pilot, li ve autoritzada el 3 de novembre de 1850, a la fragata "Antonietta" a les ordres del capità Caietà Solà i Carol, amb destinació a Matanzas. Aquell vaixell com hem vist abans s'havia varat l'any anterior a la *mestrança* arenyenca de Salvador Busquets i Casanovas, conegut pel "Noi Caldes". Tornà d'aquest viatge el 7 d'abril de 1851.

Tot just retornat de la precedent travessia, el 23 d'abril de 1851 embarcà com a pilot del bergantí "Pompeyo" del qual interinament era capità el seu germà Zenon. La seva destinació era a Matanzas, d'on retorna el 16 d'octubre del mateix any. Bon punt arribat emprengué una nova travessia embarcant de pilot de la corbeta "Osiris" que feia carrera a Valparaiso, a les ordres del capità Salvador Font de Canet. Tornà a casa el 12 de juny del 1852.

El 20 d'agost de 1852, embarcà a la pollacra-goleta "San José", amb el capità Pelegrí Pujol amb

travessia a l'illa de Cuba, i amb retorn el 8 de març de 1853.

En el breu període que està desembarcat, supera els exàmens pel seu ascens a Segon Pilot de la carrera d'Amèrica, la Direcció General de la Armada li lliura el títol el 31 d'octubre de 1853 i, el novembre, embarca al bergantí-goleta "Irene" del qual és capità el seu germà Zenon, i fa via a Santiago de Cuba, d'on tornen el mes de maig de l'any 1854.

Tot just reintegrat de la precedent travessia, embarca a la goleta "Marieta" del capità Pere Vergés, amb destinació a Matanzas, tornant-ne el 6 de març del 1855.

Novament torna a navegar amb el seu germà Zenon, ara capità del bergantí "Isabel", que es dirigeix a Càrdenas, d'on regressen el 18 d'octubre.

El 18 de novembre de 1855 entra pilot de la corbeta "Boringuera", que fa via a Cuba sota el comandament del capità Josep Julià(14).

El juliol del 1856 havia tornat del viatge precedent i el 20 d'agost s'enrola de pilot al bergantí

---

14) A la "Boringuera" hi havia navegat des del 1850 fins al 1854 el pilot d'Arenys Joan Adué. El 1863 es construí a les nostres mestranxes una "Nueva Boringuera", de la qual es féu càrrec el capità Adué.

"Antònia", que manava el capità Rafael Miñana(15), i fa travessia a Matanzas. Al seu retorn a Arenys el 23 de febrer de 1857 emprèn un altre viatge també a Matanzas, amb els mateixos vaixells i capità, i de tornada, desembarca a València a mitjanja d'agost.

Retornat de València, el 21 de setembre de 1857, surt cap a Puerto Rico, pilot de la corbeta "Bella Subur", de la qual era capità l'arenyenc Joan Aduè(16). Esti-

---

15) Rafael Miñana, natural de la vila del Grau de València, quan era simple pilot, el 8 de juliol de 1848 es casà amb Rosà Torrent i Soler, germana del capellà mossèn Francesc Torrent. El matrimoni s'establí en una casa del Tussol. El 1847, tenint quatre filles, marxaren d'Arenys i s'establiren a València, on fa poc que resideix quan pren per pilot del seu vaixell Josep-Anton Guri.

Mossèn Francesc Torrent era propietari de la casa, aleshores núm. 40 i després 48 del carrer Ample, amb sortida al passeig de Mar. D'ell l'heredaren les filles del capità Miñana i, d'aquestes, a començament d'aquest segle, passà als néts, Pedro i Rafael Raga i Miñana, els quals des de València, vingueren a passar l'estiu a Arenys de Mar fins a l'any 1956.

---

16) El "Bella Subur", de 300 tones de capacitat, fou construït l'any 1857 a la mestrança de Salvador Busquets d'Arenys de Mar.

Joan Aduè, que navegava de pilot des del 1830 i tenia el càrrec de capità des del 1834, seguí en aquest vaixell des del 1857 fins al 1863, en què, com hem dit, passà a governar el "Nueva Boringuera".

El capità Josep-Anton Guri i Sala als 29 anys.

gué de tornada el 19 de juny de 1858.

Aquesta darrera travessia el posà en contacte amb l'empresa propietària de la "*Bella Subur*", que ho era també de la "*José Amell*", el principal parçoner de la qual era el sitgetà Josep Amell i Bou, un dels més importants naviliers de Barcelona; altrament, ja hem vist que d'aquest darrer vaixell n'havia estat pilot i capità el seu germà Zenon. Ara Josep-Anton Guri, a l'edat de 26 anys, esdevé capità de la corbeta "*José Amell*", vaixell de 246 tones i el seguirà comandant fins a la seva mort. En aquesta nau velera hi fa com a tal capità les següents travessies, totes elles viatjant cap a l'illa de Cuba:

Sortida del 28 de juliol de 1858 amb retorn el 17 de febrer de 1859.

El mateix dia de la seva presentació després del viatge precedent, emprèn nova travessia de la qual torna el 17 de febrer de 1859.

El primer de novembre de 1859 comença un viatge més llarg que els anteriors, car no en torna fins al 24 de gener de 1861(17).

---

17) D'aquest viatge és el daguerreotip del capità Josep-Anton Guri, retratat a Nova Orleans, que il·lustra aquestes pàgines.

Gairebé sense prendre's un descans, el mateix dia que dóna compte de la seva tornada, rep llicència per a una nova sortida, de la qual regresa el 26 de setembre del mateix any 1861.

Amb llicència de 26 de setembre de 1861, retorna d'una altra travessia el 13 de març de 1862.

Viatge amb sortida del 18 d'abril i retorn el 14 de setembre de 1862.

Semblantment viatja des de 26 d'octubre de 1862, d'on torna el 21 d'abril de 1863.

Fa la que serà la seva darrera travessia, que emprèn el 26 d'abril del 1863 i en retorna el 14 d'octubre.

Pocs dies després de la seva arribada de Cuba, el 20 de novembre de 1863, solter i a l'edat de 31 anys, el capità Josep-Anton Guri morí de malaltia en la casa aleshores número 57 de la Riera, on residia amb el seu pare i el germà gran.

JMP

Les il·lustracions pertanyen als fons de l'Arxiu Històric Fidel Fita, els dissenys d'aparells segueixen d'aprop de J. Zaplana a l'obra de D. Guimerà "Els vaixells de fusta". (Barcelona, 1986).

AJUNTAMENT D'ARENYS DE MAR

